

קונטרס

מִשֶׁה רַבֵּנוּ

בו יבאר גדלת משה רבנו, והלמוד העמק שלומדים ממנו, ואיך שהוא מחזק ומעודד ומשמח את נשמות ישראל, ומקרבים אליו יתברך, ומגלה להם, אשר אין שום יאוש בעולם כלל.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁמוּכָא בְּדַבְרֵי
רַבְנֵי ז"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כו),
שְׁמַשָּׁה רַבְנֵי נִמְצָא בְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל,
בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר, וּמְחַזְקוֹ וּמְעוֹרְרוֹ לְקַיָּים
אֶת כָּל הַמְצוּוֹת. וְלִכֵּן צָרִיךְ לְזַכֵּר דְּבַר
זֶה תָּמִיד, שְׁמַשָּׁה רַבְנֵי נִמְצָא אֶצְלוֹ,
וְאֵינוֹ עוֹזֵב אוֹתוֹ, וּמְעוֹרְרוֹ לְקַיָּים כָּל
מְצוּהָ. וּבְזֶה שְׂיִזְכֹּר אֶת הַדְּבָר, יִתְחַזַּק
יּוֹתֵר וְיּוֹתֵר.

(אֲמַרֵי־מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תתכ)

קונטרס

מִשֶׁה רַבְּנוּ

רַבְּנוּ ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), שְׁמִשֶׁה רַבְּנוּ הוא הָיָה הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהִרְאוֹת לְגִדּוּלִים בְּמַעֲלָה, שְׁעֵדִין לֹא יוֹדְעִים כָּלוּם, וְלִקְטָנִים בְּמַעֲלָה — הָאִיר לָהֶם, שֶׁהֵם עֵדִין אֵינָם הִכִּי גְרוּעִים, וִיכוּלִים גַּם-כֵּן לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה. וְכֵן אומר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן סח): זֶה עָקַר גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק, שֶׁכָּל מֵה שֶׁהוּא עוֹלָה יוֹתֵר לְמַעֲלָה מְעָלָה, וּמְשִׁיג רוּחַנִּיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, יָכוֹל לְרַדֵּת מִטָּה מִטָּה, וּלְהָאִיר גַּם לְנִמּוֹכִים גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְזֶה הָיָה "מִשֶׁה רַבְּנוּ". חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אומרים (מנחות סה:): מִשֶׁה רַבְּנוּ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה; אָהֵב אֶת כָּל יְהוּדֵי. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עט): מִחֲמַת שְׁמִשֶׁה רַבְּנוּ זָכָה לְשִׁפְלוּת אֲמִתִּית, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (במדבר יב, ג): "וְהָאִישׁ מִשֶׁה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה"; הוּא הֵבִין אֶת כָּל יְהוּדֵי. כִּי כִּשְׂאָדָם מְבִטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְאִין סוּף

בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא כָּבֵד אֵינוֹ נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, וּמְחִזֵּיק עֲצָמוֹ לְהִכִּי גְרוּעַ וּפְחוּת שְׁבַעֲוֹלָם, עַד שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַּת מַ"ה — אֵינֶנִּי נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, מִי שֶׁמְשִׁיג מְדַרְגָּה כְּזוֹ, הוּא יוֹדֵעַ מַעֲלַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן עט): כְּשֶׁאָדָם מִכִּיר בְּשִׁפְלוּת עֲצָמוֹ, אָז מִכִּיר גְּדֻלַּת יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן "מֹשֶׁה רַבֵּנוּ", שְׁזָכָה לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי אֵל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִעְשָׂה בַּעֲלָה דְמִטְרוּנִיתָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזוֹהַר (עַיֵן ח"א כ"א:): מֹשֶׁה לֹא זָז מִשְׁכִּינְתָא, לֹא הִסִּיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ כְּרַגַּע, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ פָּה אֵל פָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ל"ד, י'): "וְלֹא קָם עוֹד נְבִיא בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, אֲשֶׁר יָדָעוּ הַיְיִ"ה פָּנִים אֵל פָּנִים", מֹשֶׁה רַבֵּנוּ זָכָה לְגִלוּי אֱלֻקוֹת בְּמְדַרְגָּה הִכִּי עֲלִיוֹנָה, עַד שֶׁהָאִירָה עָלָיו הָאֲרַת פָּנִים אֵל פָּנִים. וְלִכֵּן זָכָה לְמָסַר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְזָכָה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שָׁם פְּסוּק י"א): "לְכָל הָאֲתוֹת וְהַמוֹפְתִים אֲשֶׁר שָׁלַחוּ ה' וְגו', וְלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל". מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שְׁזָכָה לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמְבֻטָּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שֶׁהִכִּיר אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ פָּנִים אֵל פָּנִים, וְאָז יָדַע מַעֲלַת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּמָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרָם. וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רטו): מֹשֶׁה עוֹמֵד בֵּין שְׂמַד

לְרִצּוֹן. שְׁמ"ד זֶה עוֹלָה — שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים
וְאַרְבַּע, רִצּוֹן עוֹלָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְשֵׁשׁ, מִשֶׁה
עוֹלָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְחֲמֵשׁ, וְזֶהוּ מִסְפַּר מִשֶׁה —
שִׁמ"ה, שְׁעוֹמֵד בֵּין שְׁמֵד לְרִצּוֹן, בֵּין שִׁמ"ד לְשִׁמ"ו,
וְהַפְּנִיָּה הִיא שְׁמִשֶׁה רַבֵּנוּ כָּל־כֶּף גְּדוֹל, וְנִכְלָל בָּאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֵפְלוּ אֵלָיו שְׁעָקְרוּ עֲצָמָם מֵאֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא וְהִגִּיעוּ לְשְׁמֵד, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שְׁאֵין דְּבַר גְּרוּעַ מִזֶּה,
שְׁאָדָם מִשְׁתַּמֵּד וְכו', יְכוּל לְהַעֲלוֹתוֹ לְרִצּוֹן, אֲשֶׁר אֵין
מִדְּרָגָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה מִרְעוּא דִּרְעוּיִן, רִצּוֹן שְׁבַרְצוֹנוֹת,
שְׁאֵינוּ רוֹצֵה מְאוּמָה רַק אֶת רִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְזוֹ הַמַּעֲלָה
הַכִּי עֲלִיוֹנָה, שֶׁהוּא בְּטֵל וּמְבַטֵּל לְאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
וְאֵין לוֹ שׁוּם הַסְתַּכְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק רוּחַנִיּוֹת
אֶלְקוֹת, וְאֵינוּ רוֹאֶה כָּלוּם רַק אֶלְקוֹת, אֵינוּ שׁוֹמֵעַ כָּלוּם,
אֵינוּ מְדַבֵּר כָּלוּם רַק אֶלְקוֹת, וּמָה שְׁאוּכַל — אוּכַל
אֶלְקוֹת, הוֹלֵךְ עַל אֶלְקוֹת, זוֹ הַמְּדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה —
לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמְבַטֵּל לְאֵין סוּף, רִצּוֹן שְׁבַרְצוֹנוֹת, אֵין לִי
רִצּוֹן אַחֵר, רַק רִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְלַמְּדַרְגָּה זוֹ צָרִיךְ לְזִכּוֹת
כָּל יְהוּדִי. וְלַהֲפֹךְ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, הִירִידָה הַגְּדוֹלָה
בְּיוֹתֵר שָׂרָק יְכוּלָה לְהִיּוֹת הִיא שְׁמֵד. אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן פ'), שְׁאֵנוּ מוֹצְאִים, שְׁאֵפְלוּ הַכִּי
גְּרוּעַ, שְׁנַפֵּל כְּבָר לְמָקוֹם שְׁנַפֵּל, אֲבָל יִגִּיעַ עַד שְׁמֵד,
הֵינוּ אֲפְלוּ יִשְׁרְפוּהוּ בְּאֵשׁ, מוֹכֵן לְהַשְׂרִיף עַל קִדּוּשׁ ה',
וְלֹא לְהַשְׁתַּמֵּד, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּפִי שְׁמַצִּינוּ מִשָּׁךְ כָּל

הדורות, שֶׁהיוּ אֲנָשִׁים, שֶׁהיוּ מוֹכְנִים לְמִסֵּר נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת ה', הָעֵקֶר לֹא לְהַשְׁתַּמֵּד, וְזֶה הָיָה אֶפְלוֹ הַפְּשׁוּט שֶׁבַּפְּשׁוּטִים. לְמִדִּים מִכָּאן שֶׁשֵׁמ"ד זֶה הַמְּדֻרָּגָה הַכִּי נְמוּכָה. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רמ"ד), שֶׁהַרְשָׁעִים עוֹסְקִים שָׁנִים עַל גְּבֵי שָׁנִים לְעֵקֶר עֲצָמָם מִהַקְדוּשַׁת-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵין עוֹלָה בְיָדָם, כִּי נִקְדַּת הָאֱמוּנָה מְאִירָה בָּהֶם כָּל פַּעַם מִחֻדָּשׁ, וְאֶפְלוֹ שְׂבוּנִים בְּנִינִים נֶגֶד הָאֱמוּנָה, וְהִנֵּה פִתְאֹם בָּאָה לָהֶם מַחְשָׁבָה — אוֹלֵי יֵשׁ כֵּן הַקְדוּשַׁת-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁמַּחֲיֶה וּמְהַיֵּה וּמְקַיֵּם אֶת הַבְּרִיאָה, וְנִהְרָס לָהֶם כָּל הַבְּנִינִין, וּמִתְחִילִים שׁוֹב לְבָנוֹת בְּנִינִים שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, וְלְעֵקֶר עֲצָמָם מִמָּנוּ יִתְבָּרֵךְ, וּפִתְאֹם הַנִּשְׁמָה נוֹתֶנֶת לָהֶם זְעוּזוּעַ — אוֹלֵי בְּכָל זֹאת יֵשׁ הַקְדוּשַׁת-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁמְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם. וְלִכֵּן הַרְשָׁעִים מְסַכְּנִים, אֵין לָהֶם תַּעֲנוּג בְּחַיִּים, מַחֲמַת שְׁעוֹקְרִים עֲצָמָם מִהַקְדוּשַׁת-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִשְׁמָתָם מְנַעֲנַעַת אוֹתָם מִחֻדָּשׁ בְּכָל פַּעַם. וּבִפְרָט כְּשֵׁרוֹאִים יְהוּדֵי עַם זָקֵן וּפְאוֹת, שׁוֹמֵר שֶׁבֶת, הוֹלֵךְ בְּצִיצִית וּתְפִלִּין, זֶה מְזַעֲזַע אוֹתָם לְגַמְרֵי לַחֲשֹׁב — אוֹלֵי בְּכָל זֹאת יֵשׁ אֱלֹקִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם, וְזֶה מְפִיל אֶת רַשְׁעוֹתָם וְכוּ'. לְמִדִּים מִכָּאן, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאָדָם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, לֹא הַשְׁתַּמֵּד, עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִקְוָה.

עם כל זאת אומר רבנו ז"ל, שְׁגִדְלַת מֶשֶׁה —

שְׁעוֹמֵד בֵּין שְׂמֵד לְרִצּוֹן, אָדָם שֶׁרַחֲמָנָא לְצִלָּן, הַשְׁתַּמֵּד, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר חֲמוּר מִזֶּה, וְאֶפְלוּ הַרְשָׁעִים שֶׁנִּמְצְאִים הַיּוֹם בְּעוֹלָם, הֵם עֲדִין נִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (סנהדרין מד.): יִשְׂרָאֵל אֶף-עַל-פִּי שֶׁחָטָא — יִשְׂרָאֵל הוּא; הוּא עוֹשֶׂה שְׁטִיּוֹת, עֲדִין לֹא הִכִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא וְכוּ', אֲבָל לֹא הַשְׁתַּמֵּד עֲדִין. וְכֵמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרַכּוֹת נז): אֶפְלוּ רִיקָנִים שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מְצוֹת כְּרֵמוֹן; וְלָמָּה דִּיקָא רֵמוֹן? אֵלָּא מוּבָא בְּשֵׁם הַמְּקַבְּלִים, שֶׁרֵמוֹן יֵשׁ בָּזֶה תְּרִי"ג גְּרַעֲיָנִים כְּתַרִּי"ג מְצוֹת; וְיֵשׁ מְצוּה אַחַת, שֶׁשְׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמְצוֹת, וּמַהִי? אֲמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קיט, פו): "כָּל מְצוֹתֶיךָ אֲמוּנָה", וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מגלה יג), שֶׁמֶרְדֵּכִי נִקְרָא 'אִישׁ יְהוּדִי', שֶׁכָּל הַכּוֹפֵר בְּעֵבֻדָּה זָרָה נִקְרָא יְהוּדִי; נִמְצָא, יְהוּדִי הַכּוֹפֵר בְּעֵבֻדָּה זָרָה, אֶפְלוּ שֶׁאוֹכֵל טְרֵפוֹת וְנִבְלוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֶפְלוּ שֶׁמְחַלֵּל שַׁבַּת, בַּר מִיָּנָן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוּ מִשְׁתַּמֵּד, סִימָן שֶׁהוּא מְלֵא מְצוֹת כְּרֵמוֹן, כִּי יֵשׁ לוֹ מְצוּה אַחַת — אֲמוּנָה, שֶׁשְׁקוּלָה כְּתַרִּי"ג מְצוֹת. וְכֵן אָנוּ רוֹאִים מְצוֹת מִלָּה, עִם יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה. וְלָכֵן רוֹאִים אֶפְלוּ רְשָׁעִים גְּדוֹלִים, אֲבָל כְּשֶׁנִּזְדַּמְּן לָהֶם לְקַיֵּם מְצוֹת מִלָּה — מְקִימִים אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה "וּבְרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ". כִּי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוֹשׁ, אֶף הִתְעַרַּב בֵּינֵינוּ עַרְב־רַב שֶׁמְזַרַע עַמְלָק, הַמְּקַרְרִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּהוּ עַמְלָק — שֶׁרֵשׁ

הָעֶרְב־רֹב, וְאַצְלוּ כְּתוּב (דְּבָרִים כה, יח): "אֲשֶׁר קָרָךְ
בְּדָרְךָ", מְקַרֵּר אֶת הָאָדָם מֵעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, יֵשׁ לוֹ כַּח
לְהַעֲלוֹת אֶת הָאָדָם מִשְׁמַד עַד רְצוֹן, רַעוּא דְרַעוּיָן, זֶהוּ
כַּח הַצַּדִּיק, שְׁמַצֵּד אֶחָד יְכוּל לְעֲלוֹת מֵעֲלָה מֵעֲלָה עַד
רְצוֹן שְׁבָרְצוֹנוֹת, שְׁנֹסְתִּילַק בְּשֵׁבֶת בְּמִנְחָה, וּמַצֵּד שְׁנֵי
יְכוּל לָרֶדֶת וּלְקַרֵּב אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.
זוֹ מַעֲלַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. וְרַבֵּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי־מֹהַר"ן, חֶלֶק
א', סִימָן ב'), שְׁכָל צַדִּיק וְצַדִּיק נִקְרָא מֹשֶׁה, וְכַפִּי שְׁמַצִּינוּ,
שֶׁהַתַּנָּאִים קָרְאוּ זֶה לְזֶה: מֹשֶׁה שִׁפִּיר קְאָמְרַת (שֵׁבֶת קא:).
וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן עט), שְׁכָל צַדִּיק
וְצַדִּיק יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת מֹשֶׁה־מְשִׁיחַ, שְׁיִכּוּל לְחֻזֵּק וּלְעוֹדֵד
וּלְשִׁמַּח אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הָיָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שְׁמַסֵּר
נִפְשׁוֹ בְּעֵבוֹר יִשְׂרָאֵל. וְאוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עִין
פְּרָקֵי דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, פְּרָק מז): תְּאָרוּ שֶׁל מֹשֶׁה כְּמִלְאָךְ אֱלֻקִּים,
שֶׁהָיָה דְבוּק בְּהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא.

עִם כָּל זֹאת לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא הָיוּ חֲסָרִים מִתְּנַגְדִּים
לִיצְנִים, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה נב), שֶׁהָיוּ לִיצְנֵי
הַדּוֹר אוֹמְרִים: וְכִי אֶפְשָׁר שֶׁהַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עַל־יְדֵי בֶן
עַמָּרָם?! שְׁמוֹ שְׁמִים, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הוֹצִיא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם, וְנִכְנַס לְפָרְעָה וּמַסֵּר לוֹ אֶת דְּבָרֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,

וְדַרְכוֹ עָבְרוּ כָּל עֶשֶׂר הַמַּכּוֹת, שְׁכַל מַכָּה וּמַכָּה הִיָּתָה גַם נִפְלְאָ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ קָרַע אֶת הַיָּם, וְעַם יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בְּתוֹכוֹ בַּחֲרָבָה, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הוֹלִיכֵנוּ בַּמַּדְבָּר, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָה לְשָׁמַיִם, וְהוֹרִיד לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וּמָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר יִשְׂרָאֵל. וְהִנֵּה בָּאִים לִיצְנִים, וְאִינָם מִזְכִּירִים אֶת שְׁמוֹ, אֲלֹא אוֹמְרִים בְּזִלְזוּל: וְכִי בֶן עַמָּרָם יָקִים לָנוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן? ! וְאִם לֹא דֵי בְּזָה, קָמוּ עָלָיו שְׁנֵי רָשָׁעִים: דָּתָן וְאַבִּירָם, שֶׁהֲצִיקוּ לוֹ לְאַרְךָ כָּל הַדֶּרֶךְ, עַד שֶׁקָּם עָלָיו קִרְחַן וְכָל עֲדָתוֹ, וְאִם לֹא דֵי בְּזָה, מָשְׁכוּ אַחֲרֵיהֶם גַּם מֵאֲתֵימִים וְחַמְשִׁים רְאֵשֵׁי סִנְהֶדְרִין וְכוּ', וְחָשְׁדוּ אֶת מֹשֶׁה בְּאִשֶׁת אִישׁ, בְּגִנְבָה וְכוּ', הֲרִי זֶהוּ דְבַר פְּלֵא, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ תִּאָּרוּ כְּשֶׁל מְלֶאךְ אֱלֹקִים, דְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְיִחְשְׁדוּהוּ בְּאִשֶׁת אִישׁ? ! עַד שֶׁאוֹמֵר הַכֶּתוּב (בַּמַּדְבָּר טז, ד): "וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו", אוֹמֵר הַתְּרַגּוּם יוֹנָתָן: מִחַמַּת הַבּוֹשָׁה. וְדַבְּרוּ עָלָיו כָּל דְּבַר אָסוּר וְכוּ'. לְמַדִּים מִכָּאן, שֶׁעָלִינוּ לְבַקְשׁוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים לְצַדִּיק הָאֱמֶת, וְשֶׁלֹּא נַחֲלַק עָלָיו אֶף פֶּעַם. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֵינִי תִקְוִי זֶהר, דף קיד.): בְּכָל דוֹר וְדוֹר יֵשׁ צַדִּיק כְּדַגְמַת מֹשֶׁה, שֶׁמְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִפְלוּ בִּיאוֹשׁ, לוֹמֵד עִמָּהֶם תּוֹרָה, מְגַלֶּה לָהֶם סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד, שְׁכָל אֶחָד יָכוֹל לְלַמֵּד מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ, וְנוֹתֵן לָהֶם דֶּרֶךְ נְכוֹנָה, אֵיךְ לְהַגִּיעַ אֶל הַקְּדוּשׁ-

בְּרוּךְ-הוּא, וּלְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה. אֲבָל זֶה לְעֵמֶת זֶה יֵשׁ
 רַמָּאִים, צְבוּעִים, הַעוֹבְדִים עַל בְּנֵי-אָדָם, הָעֶקֶר לְנִתְקָם
 מִהַצְדִּיק הָאֱמֶת. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (דְּבָרִים וַפָּה,
 פְּרָשָׁה יא): מִשֶׁה שֶׁקוֹל כְּשֵׁשִׁים רַבּוֹא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל; כִּי
 הָיָה יָכוֹל לְהַחֲדִיר אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בֵּין נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל. וְכָתוּב בַּזֶּהָר (עֵין זֶהָר ח"ב יט.): מִיּוֹם שֶׁנּוֹלַד מִשֶׁה,
 לֹא נִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מִמֶּנּוּ, וְהִיְתָה עִמּוֹ תָּמִיד כְּאִמָּא
 שְׁמִסְכַּכַת עַל בְּנָה; מִשֶׁה רַבְּנוּ נוֹלַד עִם טוֹב, "וַתֵּרָא
 אֹתוֹ כִּי טוֹב" (שְׁמוֹת ב, ב), הָיָה אִישׁ טוֹב, וְהֵנָּה תֵּרָאוּ מֵה
 שְׁלָמוֹ לוֹ בַּחֲזָרָה? חֲרָפוּהוּ, בְּזוּהוּ וּדְבָרוּ עָלָיו כָּל דְּבַר
 אָסוּר. וְדַבֵּר זֶה הוֹלֵךְ וְנִשְׁנָה בְּכָל דוֹר וְדוֹר, מִי שֶׁמִּקְרָב
 אֲנָשִׁים אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — נִקְרָא מִשֶׁה, וְעָלָיו
 מְדַבְּרִים כָּל דְּבַר אָסוּר. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן קכח), שֶׁנִּשְׁמָה שְׂיִכּוּלָה לְקָרֵב אֲנָשִׁים אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, וְלְהַחֲדִיר בָּהֶם אֵיף לְלַמַּד תּוֹרָה וּלְהַשִּׁיגָה,
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֵצְמוֹ מְקִים עָלֶיהָ מִתְנַגֵּד, רוֹדֵף,
 כְּדִי שֶׁהַתְּקָרְבוֹת תִּהְיֶה עִם אֱמֶת, כִּי אִם לֹא הִיְתָה
 הַתְּנַגְדוֹת עַל אוֹתָהּ נִשְׁמָה, עַל אוֹתוֹ צְדִיק, כָּלֵם הָיוּ
 מִתְּקָרְבִים אֵלָיו, וּבְרַגַע שֵׁשׁ לִיְצָנִים וְכוּ', אוֹמְרִים שְׂזָהוּ
 אֵינְנוּ צְדִיק וְכוּ', אֲבָל יִשְׁנֵם מְעוֹט שְׂאִינֵם עוֹזְבִים אֶת
 הַצְדִּיק הַזֶּה, וְאוֹמְרִים לְעֵצְמָם: "הֲלֹא אֲנִי הֵייתִי בְּדִיּוּטָה
 הַתְּחַתּוֹנָה, וְהֵנָּה בְּזָכוֹתוֹ יִצְאָתִי מִן הַבוֹץ, וְהַחִילוּתִי
 לְלַמַּד חֲמֵשׁ וָרֶשֶׁי, עַד כֹּה אֵף פַּעַם לֹא פָתַחְתִּי חֲמֵשׁ,

והנה על-ידי הצדיק הנה אני מסיים שנים מקרא ואחד תרגום, אז כבר הנה לי כדאי להתקרב אליו, ואם לא די בזה, הצדיק הנה הכניס בי תשוקה עצומה ללמד ששה סדרי משנה, עד שאני לומד ללא הפסק, וסימתי כבר כמה פעמים, וזה מה שישאר ממני. ואם לא די בזה, הכניס בי תשוקה עצומה ללמד גמרא, ואני בונה לי בי"ת: ב'בלי, ירושלמי, תוספתא, וזכיתי לסיים כבר כמה פעמים את כל הש"ס, זה מה שישאר לי וילווה אותי, ואם לא די בזה, הוא מחזיר בי מה זה ללמד מדרש רבה ותנחומא בכל שבוע, ואם לא די בזה הוא מעורר ומחזק אותי ללמד זהר ותקוני זהר" וכו' וכו', וכך מחזיר בנו הצדיק תשוקה עצומה ללמד תורה, אשר אין ערוך אליה, ואם לא די בזה הוא מחזק אותנו להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא שלש תפלות: שחרית, מנחה, ערבית, וכן תפלת חצות, ולבקש על צרות ישראל ובנין בית-המקדש, זה נקרא צדיק אמת, שמחזק ומעודד ומשמח אותי, ומקרבני אל הקדוש-ברוך-הוא. לא-כן כל אלו המדברים עליו, הם סתם ליצנים נואפים ככלבים. כלב הוא נואף, ונרפו לנבח על כל עובר ושב ללא סבה. וכן אומר רבנו ז"ל (לקויטי-מותר"ן, חלק א', סימן ג'), שאלו העזי פנים הם כלבים נובחים, כי אם אחד מדבר על צדיק הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, המעורר ומחזק את נשמות ישראל, אם יש

לו עזות לדבר על הצדיק — סימן שאיננו יותר מכלב, שהוא נואף שבחיות. וכן אומרים חכמינו הקדושים (תענית ז): כל מי שיש בו עזות פנים, בידוע שעבר עברה; אם רואים אדם המדבר על צדיק הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, תדעו לכם שמגלה מעשיו ברבים, ועבר על אשת איש, על עריות, אחרת לא היה מדבר על הצדיק. וזהו שאומר דוד המלך (תהלים נה, כ): "שלח ידו בשלומי (של הצדיק) חלל בריתו", אם אדם מדבר על הצדיק, שהוא שלומי של הקדוש-ברוך-הוא, שעושה שלום בין עם ישראל, סימן שאותו אדם חלל בריתו. ולכן צריך להתרחק מרשעים ארורים אלו, המדברים על הצדיק האמת, שהוא בחינת משה. ולכן עלינו לבקש בכל יום ויום ובכל שעה ושעה: "רבנו של עולם, זכני להיות מקרב אל הצדיק האמת, שהוא בחינת משה, שיכול להעלותני אפלו מושמר, שנפילתי בכפירות ואפיקורסות, עד שרב היום ולרבות הלילה אינני זוכר מהקדוש-ברוך-הוא. והנה יש צדיק אמת, שיכול לקרבני אליה, ולהרביק נשמתי אליה, שלא אפיח רעתי ממך כל היום והלילה, אנא ממך הקדוש-ברוך-הוא, עזר לי, שאלו העזי פנים, שהם בחינת כלבים, כמו שכתוב (ישעיה נט): 'והכלבים עזי נפש', שלא יתקרבו אלי, ולא יקררו אותי", כי הם עמלקים, כמאמר ז"ל (פסיקתא רבתי יב): כלב זה עמלק; הסמל של עמלק היה כלב, ומה הקשר בזה? אלא כלב נובח על

כָּל עוֹבֵר וְשׁוֹב, וְכֵן עֲמֵלֵק מְקַרֵּר אֶת כָּלָם, וְלִכֵּן כָּלָב
 וְעֲמֵלֵק הֵם הֵינּוּ הַךְ. וְלִכֵּן נִרְפָּה לְבַקְשׁוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁנֵהֵיָה
 מְקַרְבִּים אֶל הַצְּדִיק וְלִצִּיתוֹ. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
 (שיחות-הַר"ן, סימן נא): אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי, שֶׁהָעוֹלָם לֹא
 יִטָּעָה אֶתְכֶם, כִּי הָעוֹלָם מִטָּעָה מְאֹד; וְלִכֵּן עָלֵינוּ
 לְבַקְשׁוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁנֵצֵא מִהַדְּמִיוֹנוֹת, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ
 ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סימן כה), שֶׁהַיֵּצֵר הָרַע נִקְרָא כַּח
 הַמְדֻמָּה, וְאָדָם צָרִיף לְעַבֵּד עַל עֲצָמוֹ לְצֵאת מִדְּמִיוֹנוֹתָיו,
 וְלִבּוֹא אֶל הַשֶּׁכֶל, וּמַהוּ? לְהַפִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
 וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן א'), שֶׁאִישׁ
 הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיף לְהַסְתַּכֵּל עַל הַשֶּׁכֶל שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר, עַל
 רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן
 נב): מִכָּל הַדְּבָרִים צָרִיכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא. וְדַבָּר זֶה מְגַלֵּה לָנוּ הַצְּדִיק הָאֱמֵת. לִכֵּן אוֹמֵר רַבֵּנוּ
 ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן קלה), שֶׁהַצְּדִיק זָכָה לְמ"ט
 שְׁעָרֵי בֵּינָה, מִשֶׁה רַבֵּנוּ זָכָה לְהִיּוֹת עָנּוּ מִכָּל הָאָדָם.
 וְלִכֵּן זָכָה לְהַשִּׁיג מ"ט שְׁעָרֵי בֵּינָה. וְכָל יְהוּדֵי שְׁמֵתִקְרַב
 אֶל הַצְּדִיק הַזֶּה, גַּם אֲצִלוּ מִזְדַּבְּךְ הַמַּח, וּמִתְחִיל
 לְהִתְבּוֹנֵן אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-
 מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סימן כו), שֶׁמִּשֶׁה רַבֵּנוּ נִמְצָא בְּכָל אֵיבָר
 וְאֵיבָר, וּמְעוֹרָר אוֹתוֹ: תַּעֲשֶׂה מְצוּהָ, תַּעֲשֶׂה מְצוּהָ;
 מִשֶׁה רַבֵּנוּ מְלַבֵּשׁ בְּכָל רֵמ"ח אֵיבָרֵי הָאָדָם, וּמְעוֹרָר כָּל
 אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁיַּעֲשֶׂה מְצוּהָ. וְלִכֵּן עָלֵינוּ לְבַקְשׁוֹ יִתְבָּרֵךְ,

שנזכרה להתקרב אל הצדיק האמת, שהוא בחינת משה, ושללא נתרחק מהצדיק הזה, שזהו נסיון קשה מאד, כי על משה רבנו חולקים. וכן הצדיק האמת, שיש בכחו לקרב נשמות ישראל אל הקדוש-ברוך-הוא, עליו מתרבה המחלקת, ורוצים לנתק את האדם ממנו. אבל אם אדם ישאר דבוק בצדיק האמת, שהוא בחינת משה, יהיה בטוח, שישוב בתשובה. ולכן לא בחנם שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ח'), שאדם צריך לחפש ולבקש היכן הצדיק האמת, שיכול לקרבני אל הקדוש-ברוך-הוא. ואומר מוהר"ן ז"ל (לקוטי הלכות, שלוחין, הלכה ה'), שאדם צריך יומם ולילה לחפש היכן הצדיק האמת, שיכול לקרבו אליו ותברך, היכן הצדיק האמת, שיכול להכניס בו התמדה בלמוד התורה הקדושה, כי סוף כל סוף מה נותר מהאדם — אם לא התורה; והתנא רבי יוסי בן קסמא אומר (אבות ו): אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב, ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומצוות ומעשים טובים בלבד; בחור צעיר צריך לראות ללמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום, בחור צעיר צריך ללמד הרבה משניות, משנ"ה אותיות משנה, שמשנה טבע הבחור; כי בטבעו יש לו יצר לבטל הזמן, משנה אותיות נשמה, אם לומד הרבה משנה, מקבל נשמה חדשה. וכתוב במדרש תלפיות (ערך משנה), שאשר בן יעקב עומד על פתחו של גיהנום, ואינו מניח

לְמִי שֶׁלָּמַד מִשְׁנֵיּוֹת לְהַכְנִיס. בָּאָה נִשְׁמָה פְּגוּמָה, וּבָאִים מְלֹאכֵי חֲבֻלָּה וּמְאִימִים לְקַחְתָּהּ עִמָּהֶם, וְהַנִּשְׁמָה פּוֹחֶדֶת מֵהֶם מְאֹד, וּלְפַתֵּעַ רַץ אֲשֶׁר בֵּין יַעֲקֹב, וְצוּעֵק: "רַגַע, רַגַע, עֲזֹבוּ אֶת הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת", וְהֵם מְגַרְשִׁים אוֹתוֹ, אֲבָל אֲשֶׁר בֵּין יַעֲקֹב אוֹמֵר: "תְּסַלְּחוּ לִי, זֶה שְׁלִי", וְהֵם מִתְּעַקְּשִׁים: "זֶה שְׁלָנוּ", וְהוּא מִתְּעַקֵּשׁ: "זֶה לְמַד הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת", וְאִינוּ מִנִּיחָם לְקַחְתּוֹ וְכוּ'. וְלָכֵן כְּדָאֵי לְלַמַּד הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת, וְלִהְתַּחִּיל מִימֵי נְעוּרָיו וּבְבַחְרוּתוֹ, וְאֵל תְּהִיּוּ בְּטֻלָּנִים! וְלָכֵן מ'שִׁנָּה' זֶה אוֹתִיּוֹת מֹשֶׁה נ', מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְבִסוּף זָכָה לְהַכְנִיס אֶל שְׁעַר נ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: הַר נָבוּ, רָצָה לוֹמַר נ' בּוּ, שֶׁזָּכָה לְהִגִּיעַ אֶל שְׁעַר נו"ן, עַל-יְדֵי שֶׁהָבִיט בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֵיכָן שֶׁעָלָה לְהִסְתַּכַּל עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין קִיא.): מָה רָאָה? אֲמַת רָאָה, אֶרֶץ אַפִּים רָאָה. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנ"ה), שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִתְגַּלָּה אֲמַת וְאֲרִיכַת אַפִּים שֶׁהוּא שְׁעַר נו"ן, תִּקְוָה הָאֲמוּנָה, שֶׁזֶה הַר נָבוּ — הַר נ'. וְזֶה מִשְׁנָה אוֹתִיּוֹת מֹשֶׁה נ', מִי שֶׁלוֹמַד הַרְבֵּה מִשְׁנָה — זֹכָה לְשְׁעַר נ'. וְלָכֵן הַבֵּית-יּוֹסֵף זָכָה לְמַגִּיד מִן הַשָּׁמַיִם, רַק בְּזָכוֹת שֶׁלָּמַד הַרְבֵּה מִשְׁנָה. וְלָכֵן מִי שִׁיּוּדַע, שֶׁבּוֹעֲרוֹת בּוּ הַמַּחְשָׁבוֹת רְעוֹת, שִׁילָמַד הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נִיגְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ז', סִימָן ג'): אֵינן הַגְּלִיּוֹת מִתְּכַנְּסוֹת, אֶלָּא בְּזָכוֹת לְמוֹד מִשְׁנֵיּוֹת; וְעַל כָּלֵם — לְהִיּוֹת בְּקִי בְּהִלְכָּה. וְאָמַר רַבֵּנוּ

ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן כט), שְׁכַל יְהוּדֵי מְחַיֵּב לְלַמֵּד בְּכָל
 יוֹם הַלְכָה; וְכֵן אָמַר (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סימן מא), שְׁאֵלוּ
 שְׂוֹדְעִים פּוֹסְקִים, שֶׁהֵם מִפּוֹסְקֵי הַדּוֹר, יֵשׁ לָהֶם כַּחַ
 לְפֶסֶק גַּם בַּשָּׁמַיִם, יֵשׁ לָהֶם דַּעַה בַּשָּׁמַיִם, כִּי הַצַּדִּיקִים
 שְׁלוֹמֵי הַרְבֵּה פּוֹסְקִים, הֵם בְּעָלֵי מוֹפְתִים. וְאוֹמַר
 רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן רמו): מִי שְׁלוֹמֵד
 פּוֹסְקִים, נַעֲשֶׂה בְּעַל-הַבַּיִת עַל הָעוֹלָם. וְזֹאת מַגְלָה לָנוּ
 רַבֵּנוּ ז"ל. וְלָכֵן בְּרַבֵּנוּ ז"ל מִתְעַבְּרֵת נִשְׁמַת מִשֶׁה רַבֵּנוּ,
 וְאִם אָנוּ רוֹצִים לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, עָלֵינוּ
 לְלַמֵּד הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", עַד שֶׁיְהִיָּה שְׂגוּר עַל
 לְשׁוֹנָנוּ בְּעַל-פֶּה, עָלֵינוּ לְלַמֵּד הַרְבֵּה "סֵפֶר הַמִּדּוֹת", כִּי
 הַמִּדּוֹת הֵן עֵקֶר הָאָדָם. וְרַבֵּנוּ ז"ל רָצָה שְׁנִלְמַד בָּזֶה, עַד
 שֶׁנִּהְיָה בְּקִיָּאִים בּוֹ בְּעַל-פֶּה, וְנִלְמַד הַרְבֵּה "סְפוּרֵי-
 מַעֲשִׂיּוֹת", כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן
 ס'), שֶׁהַסְּפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת מְעוֹרְרִים מִהַשְּׁנָה, כִּי יֵשׁ בְּנֵי-
 אָדָם שִׁישִׁינִים יְמֵיהֶם; וְלָכֵן אֲשַׁרֵּנוּ מֵה טוֹב חֶלְקֵנוּ וּמֵה
 נַעֲמִים גּוֹרְלָנוּ, שְׂזַכֵּינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא מִשֶׁה
 רַבֵּנוּ שֶׁל הַדּוֹר הַזֶּה. וְלָכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתָּנוּ צָרִיף
 לִילֵךְ לְהַפִּיץ אֶת אֹרֵי רַבֵּנוּ ז"ל וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ, כִּי בְּפִרוּשׁ
 גָּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל: מֵה יֵשׁ לָכֶם לְהִתְבַּיֵּשׁ? רַבֵּנוּ הוֹלֵךְ
 לְפָנֵיכֶם! וְעָלֵינוּ לֹא לְהִטְעוֹת אֶת עַצְמָנוּ. וְזֶהוּ כַּחַ מִשֶׁה
 רַבֵּנוּ, שֶׁהַחֲדִיר בָּעַם יִשְׂרָאֵל אֶלְקוֹת, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל
 (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח): רָאִתָּה שֶׁפָּחָה עַל הַיָּם, מֵה שְׁלֹא רָאָה

יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי; יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי סָבַל בְּזִיוּנוֹת רַבִּים
מְאֹד, וּבִזְכוּת זֶה זָכָה לְנִבּוּאָה. יֵשׁ צְדִיק שְׁפָלָם מְבִזִּים
אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קסג),
שֵׁשׁ צְדִיק שֶׁנַּעֲשֶׂה מְכַל כָּלוּ דְבוּר, שְׁפָל אֶחָד צָרִיף
לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ וּלְלַעַס אוֹתוֹ, אֵף שְׂאִין מְפִירִים אוֹתוֹ. וְזֶהוּ
הַנְּסִיּוֹן הַכִּי קָשָׁה, שְׂאָדָם אוֹמֵר: "אֲבָל מְדַבְּרִים עָלָיו,
וְאֵיךְ אֶתְקַרֵּב אֵלָיו?!" אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק
א', סִימָן ה') אַתָּה יוֹדֵעַ לָמָּה מְדַבְּרִים עָלָיו? כִּי פִגְמַתָּ
בְּבְרִית, וְאֵינְךָ רָאוּי שְׂיִקְבְּלוּ אוֹתְךָ בְּתִשׁוּבָה, אֲבָל
הַצְדִּיק רַחֲמָן, וְרוֹצֵה שְׂיִקְבְּלוּ גַם אוֹתְךָ, אֲזִי מָה עוֹשֶׂה
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? מְקִים עַל הַצְדִּיק מַחֲלָקֵת, וְאִם יֵשׁ
לְאָדָם שְׁכָל, וְאוֹמֵר: "מָה אֶכְפֹּת לִי מִה שְׁפָלָבִים
נוֹבְחִים, אֲבָל הַצְדִּיק מְקַרְבֵּנִי אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וּמְכַנֵּס בִּי חֶשֶׁק לְלַמֵּד תּוֹרָה, וּמְאִיר בִּי נְעִימוֹת הַתּוֹרָה,
אֲזִי מָה אֶכְפֹּת לִי מֵאַחֲרִים?!" אָדָם זֶה זוֹכֵה לְתִשׁוּבָה.
אֲבָל אִם אֵין לְאָדָם שְׁכָל — הוּא מֵתְרַחֵק. וְלִכֵּן עָלֵינוּ
לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁנִּהְיֶה דְבוּקִים
בַּצְדִּיק הָאֱמֵת, וְלֹא תִהְיֶינָה לָנוּ שׁוּם קְשִׁיּוֹת עָלָיו,
כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נב): כְּמוֹ
שֵׁשׁ קְשִׁיּוֹת עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּף יֵשׁ קְשִׁיּוֹת עַל
הַצְדִּיק; עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכָל אֶחָד יֵשׁ קְשִׁיּוֹת,
אֶחָד מִסִּכְנֵי רֶוֶק, וְחוֹשֵׁב לָמָּה אֵינִי מוֹצֵא אֶת זְוֹגִי?!
וַיֵּשׁ לוֹ סִפְקוֹת, לָמָּה הֵהוּא מְצָא אֶת בֵּת זְוִגוֹ וְכוּ', אֶחָד

אין לו פֿרַנְסֶה, וַיֵּשׁ לוֹ קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ וְכוּ'. אומר
 רַבֵּנוּ ז"ל, גַּם עַל הַצְּדִיק יֵשׁ קִשְׁיוֹת וּסְפִיקוֹת — לָמָּה
 הַצְּדִיק לֹא עוֹשֶׂה כְּזֹאת? ! לָמָּה קָרָה לַצְּדִיק דְּבַר כְּזֶה,
 בְּזִיוֹן כְּזֶה וְכוּ'? ! וְלָמָּה וְלָמָּה וְכוּ', אומר רַבֵּנוּ ז"ל:
 אֲשֶׁרִי הָאָדָם, שְׂאִין לוֹ שׁוֹם קִשְׁיוֹת — לֹא עַל הַצְּדִיק
 וְלֹא עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר "צְדִיק הוּא" הֵ
 כִּי פִיהוּ מְרִיתִי" (איכה א, יח), אִין לִי שׁוֹם קִשְׁיוֹת עַל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְעַל הַצְּדִיק, "צְדִיק וַיֵּשֶׁר הוּא". אִם
 אָדָם מַגִּיעַ לְמַדְרַגָּה זוֹ, זוֹכֶה לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי;
 אֲשֶׁרִי לוֹ כְּזֶה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּכֹא !

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!